

◦ **«Πολυπαραγοντική προσέγγιση αναπτυξιακών
διαταραχών σε επίπεδο διάγνωσης:
Μελέτη περιπτώσεων παιδιών ηλικίας 3-7 ετών με
διαταραχή αυτιστικού φάσματος (ASE)»**

***Σχολή: ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΗΠΕΙΡΟΥ ΤΜΗΜΑ
ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ***

Έτος: 2016

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Κα. Ζακοπούλου Βικτωρία

Φλυτζιάνη Βικτώρια - Μαρία

Αρ.Μητρώου: 15821

Τουλούμη Παναγιώτα

Αρ.Μητρώου: 15834

Ο όρος «διάχυτες αναπτυξιακές διαταραχές» είναι ο όρος που χρησιμοποιείται για να καλύψει όλο το αυτιστικό φάσμα και περιλαμβάνει και σύνδρομα που δεν ανήκουν σ' αυτό. Στη μια άκρη του φάσματος βρίσκεται η τυπική μορφή του αυτισμού ενώ στην άλλη τα υψηλής λειτουργικότητας σύνδρομα.

ΔΙΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΥΤΙΣΜΟΥ

- **Διάγνωση αυτισμού** : σύγκριση συμπεριφορών ενός ατόμου με τα συμπτώματα που περιγράφονται σε καταλόγους επίσημων διαγνωστικών κριτηρίων που ορίζουν κι εξηγούν ποια συμπτώματα θα πρέπει να υπάρχουν ώστε να δοθεί η αντίστοιχη διάγνωση.
- 2 διαγνωστικά συστήματα :
 1. **DSM** (Diagnostic and Statistical Manual) της Αμερικανικής Ψυχιατρικής Ένωσης (APA)
 2. **ICD** (International Classification of Diseases) του Διεθνούς Οργανισμού Υγείας (WTO)
- Και τα 2 ορίζουν την ίδια *τριάδα διαγνωστικών συμπτωμάτων* για τα άτομα που βρίσκονται στο Φάσμα του Αυτισμού :
 1. Δυσκολίες στην κοινωνική αλληλεπίδραση
 2. Δυσκολίες στην επικοινωνία
 3. Στερεοτυπικές, επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές, δραστηριότητες και ενδιαφέροντα.

- Μάϊος 2013 : δημοσιεύεται αναθεωρημένη έκδοση 5 του DSM (DSM-V) περιλαμβάνοντας τις εξής αλλαγές :
 1. Ο γενικός όρος «Διάχυτες Αναπτυξιακές Διαταραχές» (ΔΑΔ) αντικαταστάθηκε από τον όρο «Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος» (ΔΑΦ)
 2. Η ΔΑΦ θεωρείται πλέον μία διαγνωστική κατηγορία με μία ομάδα συμπτωμάτων, ενώ οι διαγνωστικές υποκατηγορίες (Αυτισμός, Σύνδρομο Άσπεργκερ και ΔΑΔ-μη άλλως προσδιοριζόμενη) απαλείφθηκαν.
- 3 υποκατηγορίες βαρύτητας εκδήλωσης των συμπτωμάτων :
 1. **Επίπεδο 3** – «Ανάγκη ιδιαίτερης ενισχυμένης υποστήριξης» (σοβαρές δυσκολίες στην κοινωνικοποίηση και την ευελιξία)
 2. **Επίπεδο 2** – «Ανάγκη ενισχυμένης υποστήριξης» (αξιοσημείωτες δυσκολίες)
 3. **Επίπεδο 1** – «Ανάγκη υποστήριξης» (δυσκολίες στα παραπάνω)
- Η παραπάνω τριάδα συμπτωμάτων αντικαταστάθηκε από 2 ομάδες :
 1. κοινωνική επικοινωνία
 2. στερεοτυπικές, επαναλαμβανόμενες συμπεριφορές, δραστηριότητες και ενδιαφέροντα

ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

1^ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΟ ΜΙΚΡΟΣ Ν. :

- φυσιολογικός τοκετός (29/06/2010) σε 9 μήνες κυήσεως έπειτα από εξωσωματική γονιμοποίηση
- Ακοολογικός έλεγχος χωρίς ευρήματα
- Βάδιση στους 12 μήνες
- Λόγος : Μαμά / Μπαμπά 8 μηνών, έκτοτε στάσιμος
- Αναπτυξιολογική εκτίμηση, λογοθεραπεία, αποκατάσταση επικοινωνίας.
- Αδρή κινητικότητα
- Μη λειτουργικό παιχνίδι
- Ανώριμη λεπτή κινητικότητα
- Φτωχή βλεμματική επαφή

- Παρακάτω θα δούμε αναλυτικά κριτήρια (βασισμένα στο σύστημα DSM V) που τέσσερα από αυτά είναι απαραίτητα για την διάγνωση (δύο από την ομάδα Α, ένα από την ομάδα Β και ένα από την ομάδα Γ) καθώς και εάν εμφανίζονται στα περιστατικά που εξετάζουμε.
- Συνήθως τα άτομα με αυτισμό προτιμούν να είναι μόνα, δεν επιδιώκουν επαφή με τρίτους ή φαινομενικά αγνοούν όσους λεκτικά απευθύνονται σε αυτούς.

A. Όσον αφορά το κομμάτι της κοινωνικής αλληλεπίδρασης στο μικρό N, παρατηρήθηκε:

- Εμφανές έλλειμμα στη χρήση πολλαπλών προφορικών συμπεριφορών (π.χ. εκφράσεις προσώπου, στάση σώματος)
- Αδυναμία ανάπτυξης σχέσεων με συνομηλίκους.
- Δεν αναφέρεται έλλειψη αυθόρμητης ανάγκης να μοιραστεί στιγμές όπως η απόλαυση ενός παιχνιδιού, το ενδιαφέρον για ένα αντικείμενο αλλά και η επίτευξη ενός μικρού στόχου.
- Δεν αναφέρεται έλλειψη κοινωνικής ή συναισθηματικής αμοιβαιότητας.

Β. Όσον αφορά το κομμάτι του λόγου, για το μικρό Ν παρατηρήθηκε:

- Καθυστέρηση ή παντελής έλλειψη ανάπτυξης του προφορικού λόγου.
- Δεν αναφέρεται έλλειψη ικανότητας να ξεκινήσει ή να συνεχίσει μια συζήτηση με άλλους ανθρώπους.
- Στερεότυπη και επαναληπτική χρήση της γλώσσας.
- Έλλειψη ανάγκης για παιχνίδια που στηρίζονται στη φαντασία, τη μίμηση και τον αυθορμητισμό.

Γ. Όσον αφορά το κομμάτι των επαναληπτικών και στερεότυπων μοτίβων συμπεριφοράς, ενδιαφερόντων και δραστηριοτήτων παρατηρήθηκε:

- Δεν αναφέρεται έντονη απασχόληση με ένα ή περισσότερα στερεότυπα και περιορισμένα μοτίβα ενδιαφέροντος που είναι μη φυσιολογικά είτε σε ένταση είτε σε συγκέντρωση.
- Άκαμπτη εμμονή σε συγκεκριμένες, μη λειτουργικές ρουτίνες ή τυπικές συμπεριφορές.
- Δεν αναφέρονται στερεότυπες και επαναληπτικές κινητικές ιδιομορφίες (π.χ. κτύπημα ή στράβωμα χεριού ή δακτύλου, ή περίπλοκες κινήσεις ολόκληρου του σώματος).
- Δεν αναφέρεται έμμονη απασχόληση με μέρη αντικειμένων.

2^ο ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΌ ΜΙΚΡΗ Μ. :

- τοκετός με καισαρική τομή (12/02/2012) σε 9 μήνες κυήσεως (λόγω ορθοπεδικού προβλήματος της μητέρας) μετά από φυσική σύλληψη
- Δεύτερο τέκνο οικογένειας
- Ακοολογικός έλεγχος χωρίς ευρήματα
- Βάδιση στους 14 μήνες
- Λόγος: Μαμά / Μπαμπά 10 μηνών
- απουσία βαβισμού
- Αναπτυξιολογική εκτίμηση, αποκατάσταση – ενίσχυση επικοινωνίας
- Μη λειτουργικό παιχνίδι
- Ανώριμη λεπτή κινητικότητα
- Φτωχή βλεμματική επαφή ελάχιστης διάρκειας

Αντίστοιχα, όσον αφορά το κομμάτι της κοινωνικής αλληλεπίδρασης στη μικρή Μ. παρατηρήθηκαν τα εξής :

- Εμφανές έλλειμμα στη χρήση πολλαπλών προφορικών συμπεριφορών.
- Αδυναμία ανάπτυξης σχέσεων με συνομηλίκους.
- Έλλειψη αυθόρμητης ανάγκης να μοιραστεί στιγμές όπως η απόλαυση ενός παιχνιδιού, το ενδιαφέρον για ένα αντικείμενο αλλά και η επίτευξη ενός μικρού στόχου.
- Δεν αναφέρθηκε έλλειψη κοινωνικής ή συναισθηματικής αμοιβαιότητας.

Όσον αφορά στο κομμάτι του λόγου, παρατηρήθηκε :

- Καθυστέρηση ή παντελής έλλειψη ανάπτυξης του προφορικού λόγου.
- Δεν αναφέρθηκε έλλειψη ικανότητας του ατόμου να ξεκινήσει ή να συνεχίσει μια συζήτηση με άλλους ανθρώπους .
- Δεν αναφέρθηκε στερεότυπη και επαναληπτική χρήση της γλώσσας.
- Έλλειψη ανάγκης για παιχνίδια που στηρίζονται στη φαντασία , τη μίμηση και τον αυθορμητισμό.

Όσον αφορά το κομμάτι των επαναληπτικών και στερεότυπων μοτίβων συμπεριφοράς, ενδιαφερόντων και δραστηριοτήτων παρατηρήθηκε:

- Δεν αναφέρθηκε έντονη απασχόληση με ένα ή περισσότερα στερεότυπα και περιορισμένα μοτίβα ενδιαφέροντος που είναι μη φυσιολογικά είτε σε ένταση είτε σε συγκέντρωση.
- Άκαμπτη εμμονή σε συγκεκριμένες, μη λειτουργικές ρουτίνες ή τυπικές συμπεριφορές.
- Δεν παρουσίασε στερεότυπες και επαναληπτικές κινητικές ιδιομορφίες .
- Δεν αναφέρθηκε έμμονη απασχόληση με μέρη αντικειμένων.

Θεωρία E.S.S.E.N.C.E

- Ακρώνυμο για τα πρώιμα συμπτωματικά σύνδρομα που εκμαιεύουν νευροαναπτυξιακές κλινικές εξετάσεις .
- Επινόηθηκε από τον Christopher Gillberg το 2010
- Αναφέρεται σε ολόκληρη την ομάδα των νευροαναπτυξιακών / νευροψυχιατρικών διαταραχών που παρουσιάζονται με ποικιλία συμπτωμάτων στην πρώιμη παιδική ηλικία και περιλαμβάνουν τα:
 1. ADHD (Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής / Υπερκινητικότητα)
 2. ASD (Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος)
 3. DCD (Αναπτυξιακή Διαταραχή Λόγου)
 4. IDD (Διανοητικές και Αναπτυξιακές Αναπηρίες)
 5. SLI (Ειδική Διαταραχή Λόγου)
 6. Σύνδρομο Tourette
 7. Διπολική διαταραχή πρώιμης έναρξης
 8. Σύνδρομο φαινοτυπικής συμπεριφοράς
 9. Μια ποικιλία νευρολογικών διαταραχών που παρουσιάζουν μεγάλα προβλήματα συμπεριφοράς ή γνωσιολογικού περιεχομένου σε νεαρή ηλικία.

Κλινική πραγματικότητα των παιδιών

Παρουσιάζουμε την πρώτη, δεύτερη και τρίτη κλινική βαθμίδα που συνήθως εμφανίζει αλλοιώσεις ως προς τα αναπτυξιακά συμπτώματα ήδη στην πρώιμη παιδική ηλικία.

Τα παιδιά ανέφεραν ότι έχουν προβλήματα στους τομείς:

1. γενικής ανάπτυξης
2. επικοινωνίας και γλώσσας
3. κοινωνικής αλληλεπίδρασης
4. συντονισμού των κινήσεων
5. προσοχής στο να "ακούν"
6. δραστηριοτήτων
7. Συμπεριφοράς
8. Διάθεσης
9. Ύπνου

Τα προς εξέτασιν περιστατικά κρινόμενα βάσει θεωρίας E.S.S.E.N.C.E.

Μικρός Ν. :

- Παρουσιάζει φυσιολογική ανάπτυξη στον τομέα της γενικής ανάπτυξης.
- Δεν αναφέρεται το επίπεδο ανάπτυξής του στους τομείς της διάθεσης και του ύπνου.
- Υστερεί στους τομείς : επικοινωνία και γλώσσα, κοινωνική αλληλεπίδραση, συντονισμός των κινήσεων, προσοχή κατά την ακρόαση, δραστηριότητες και συμπεριφορά.

Μικρή Μ. :

- Παρουσιάζει φυσιολογική ανάπτυξη στους τομείς της γενικής ανάπτυξης, του συντονισμού των κινήσεων και του ύπνου.
- Υστερεί στους τομείς : επικοινωνία και γλώσσα, κοινωνική αλληλεπίδραση, προσοχή κατά την ακρόαση, δραστηριότητες, συμπεριφορά και διάθεση.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ :

- Και στα 2 παιδιά έγιναν εξετάσεις για σύνδρομο εύθραυστου X (αρνητικό) και κυτταρολογικός έλεγχος (αρνητικό).
- Στον μικρό N. έγινε επιπλέον έλεγχος καρυότυπου για σύνδρομο ΧΨΨ (αρνητικός).
- Και τα 2 παιδιά έχουν διαγνωστεί με διάχυτη αναπτυξιακή διαταραχή (αυτιστική διαταραχή) ο μικρός N. σε ηλικία 2,5 ετών και η μικρή M. σε ηλικία 3 ετών.
- Τα παιδιά που εξετάστηκαν (μικρός N. / μικρή M.) έχουν μπροστά τους μεγάλη πορεία όχι μόνον ως προς τη διάγνωση αλλά και ως προς τη θεραπευτική προσέγγιση στους τομείς που υπολείπονται ώστε να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικότερα την καθημερινή ζωή τους.
- Λόγω του νεαρού της ηλικίας τους, η διάγνωση δεν μπορεί να οριστικοποιηθεί, καθώς η πάροδος του χρόνου σε συνδυασμό με τις θεραπευτικές – υποστηρικτικές δομές θα διαφοροποιήσει την παρούσα κατάστασή τους.
- Οι κλινικές – παρακλινικές εξετάσεις οφείλουν να ολοκληρωθούν (ηλεκτροεγκεφαλογράφημα, μαγνητική τομογραφία, αιματολογικές εξετάσεις), καθώς τα συμπτώματα διαταραχών αυτιστικού φάσματος αλληλοεπικαλύπτονται και οι ειδικοί που τα παρακολουθούν θα πρέπει να ενημερώσουν τους γονείς για παράλληλες “καταστάσεις” που εμφανίζουν ομοιότητες ώστε να γίνει επαρκής διαφοροδιάγνωση.
- Σε συνδυασμό με την υποστήριξη των γονέων, τα παιδιά θα μπορέσουν να εξελίξουν τις ικανότητές τους και να ενταχθούν ομαλά στον κοινωνικό περίγυρο με σκοπό την ομαλοποίηση στο πλαίσιο της κοινωνικής αλληλεπίδρασης.